

Jens Staubrand: Et par ord om en kærlighedshistorie, der begyndte en forårsdag på Frederiksberg

Forfatteren og filosofen Søren Kierkegaard (1813-1855) mødte første gang den yndige og indtagende Regine Olsen (1822-1904), da han i maj måned 1837 var på besøg hos enkefru Cathrine Georgia Rørdam (1777-1842) og hendes familie, der boede Frederiksberg Bredegade 10, på Frederiksberg ved København.

Tre år senere, en septemberdag i 1840, går Kierkegaard hjemmefra med det forsæt at spørge Regine Olsen, om hun vil forlove sig med ham, eller som han skriver i sine *Papirer*: 'Nu skal det afgøres'.

Mødet – og senere bruddet – med Regine Olsen har Kierkegaard beskrevet i sine *Papirer* og i (let) ændret form anvendt i *Forførerens Dagbog*, fra første bind af hans hovedværk, dobbeltværket *Enten-Eller* (1843): Kierkegaard møder Regine Olsen på gaden ved hendes hjem. Hun fortæller, at hun er alene hjemme; Kierkegaard bruger det som en anledning til at invitere sig hjem til hende. I Regine Olsens hjem, i dagligstuen, opfordrer han hende til at spille klaver, som hun ofte har gjort for ham. Men pludselig fjerner han noderne og siger, at det er hende, ikke musikken, han er interesseret i.

Hun fortæller ham, at hun 'ser Schlegel', hendes tidligere lærer, men det ændrer ikke Kierkegaards indstilling: Hun må lade ham – Kierkegaard – komme i første række, og lade forholdet til Johan Frederik Schlegel (1817-1896) 'være en parentes'.

Søren Kierkegaard får Regine Olsen og hendes families 'ja' til forlovelsen, men allerede dagen efter fortryder han.

Han vil ud af forholdet, og han holder fast i sin beslutning. Koste hvad det vil. Og hverken bønner fra Regine Olsen og hendes fader, etatsråd, kontorchef Terkild Olsen (1784-1849), vennen, teologen Emil Boesen (1812-1881) og storebroderen, teologen Peter Christian Kierkegaard (1805-1888) kunne få ham fra at bryde forlovelsen med hende, der var en realitet i oktober 1841. Samme måned rejste han til Berlin, på sit første ud af i alt fire ophold. Han havde plan om at være væk i halvandet år, men han var kun væk fra sit elskede København i knap et halvt år. Med hjem i kufferten fra Berlin havde han store dele af førømtalte *Forførerens Dagbog*, som han havde skrevet dels på et pensionat i Mittelstrasse 61

nær universitetet og dels på værelser hos en 'apoteker Lange' i Jägerstrasse 57, lige overfor Gendarmenmarkt.

I sit arbejde med at komme ud af forholdet spiller han, som det fremgår af hans *Papirer*, en følelseskold, men vittig og kåd skurk, ikke, hævder han, for at såre hende, men for at hjælpe hende til hurtigt at komme over hans brud med hende.

Det er da et rædsomt spil, du har drevet med mig, siger Regine Olsen til Kierkegaard, og fortsætter: Skal du aldrig giftes?

Måske, svarer Kierkegaard koldt, måske om ti år, når jeg har raset ud, så kan det være, jeg finder en 'ungblodsfrøken til at forynge mig med'.

To år efter bruddet med Kierkegaard bliver Regine Olsen forlovet med sin tidligere lærer Johan Frederik Schlegel og onsdag den 3. november 1847 blev de gift.

I 1949 dør Regine Schlegels fader, den som Kierkegaard lettere depressive Terkild Olsen, og for Kierkegaard, der holdt meget af hendes fader, er det en anledning for ham til – efter at hun har været gift i to år – en fornyet kontakt til hende.

Han forsøger sig med et brev. Men han har svært ved det, viser en del af de mange udkast til brevet, det er med her i bogen. Han får det dog skrevet og sendt til hendes mand, så han kan give det til hende, men hendes mand sender der uåbnet retur til Kierkegaard, fulgt af et venligt men bestemt brev.

I 1855, seks år efter brevet til Regine Schlegel, bliver hendes mand, der var jurist og embedsmand, udnævnt til generalguvernør for De Dansk-vestindiske Øer, Sankt Thomas, Sankt Jan og Sankt Croix, hvor det var hans opgave at omorganisere øernes administration. Samme dag – lørdag den 17. marts 1855 – som Regine og Johan Frederik Schlegel skulle rejse til De Dansk-vestindiske Øer, mødte hun med forsæt Kierkegaard på gaden, og idet hun gik forbi ham sagde hun: 'Gud velsigne dig – gid det må gå dig godt'!

Men det gik ikke godt for Kierkegaard. De kom aldrig til at se hinanden igen, idet Kierkegaard lidt over et halvt år efter Regine Schlegel var rejst til De Dansk-vestindiske Øer, blev alvorligt syg. Han havde, som det fremgår af hans sygejournal, inden han den anden oktober 1855, 42 år gammel, blev indlagt på Frederiks Hospital (nu Kunstindustrimuseet) i Bredgade i København, lidt af en anstrengende hoste og havde haft en tiltagende kraftsløshed i benene. Han kom sig aldrig og døde efter små otte ugers sygeleje den 11. oktober af lungetuberkulose med spredning til rygmarvskanalen.

På De Dansk-vestindiske Øer gik det heller ikke helbredsmæssigt godt for Regine Schlegels mand. Han havde, som det fremgår af et brev fra Regine Schlegel til hendes storesøster Cornelia Olsen fra efteråret 1858, en 'lidt slem' trykken for brystet og havde besvær med at komme op om morgenen. Han var på det tidspunkt 41 år gammel, og da helbredet ikke blev bedre, måtte han få år senere, i 1860, opgive stillingen og de vendte tilbage til Danmark. I årene efter var han noget svækket, men i 1866 blev han rådmand, og senere, i 1873, borgmester i Københavns Kommune. På grund af dårligt helbred måtte han allerede et par år efter også trække sig fra denne post, men fortsatte dog de følgende seks år i borgerrepræsentationen.

Bestyrelsesarbejder blev det også til for Johan Frederik Schlegel. Udover at han fra 1887 var formand for 'Universitetsjubilæets danske Samfund', var han blandt andet også, som det fremgår af bogen her, fra 1875 og til sin død formand for Kysthospitalet på Refsnæs, som Regine Schlegel også besøgte.

Johan Frederik Schlegel beskrives som en meget harmonisk og elskværdig person, der var interesseret i litteratur og kunst. De havde, som det fremgår af K.F. Plesners bog *Danske Bogsamlere i det nittende århundrede* (1957), i deres hjem et næste syv tusinde numre stort bibliotek, herunder værker af Søren Kierkegaard og mange værdifulde raderinger og kobberstik.

Trods svagt helbred blev Johan Frederik Schlegel 79 år gammel. Han døde mens familien, der i øvrigt var barnløs, boede på Nørrebrogade 8, i København. Efter mandens død flyttede Regine Schlegel ind hos sin storebroder Oluf Christian Olsen på Alhambravej 10 på Frederiksberg ved København.

Mens Johan Frederik Schlegel levede, havde der været en række henvendelser til Regine Schlegel om hendes og Søren Kierkegaards forhold, men de var alle blevet afvist. Nu, da hendes mand var død, tog Regine Schlegel selv initiativ til – 57 år efter at deres forlovelse blev ophævet – at få fortalt om sit forhold til Søren Kierkegaard. Hun kontaktede den 29-årige bibliotekar og filolog Raphael Ludvig Meyer (1869-1925), som hun kendte, og ved et ugentligt møde over otte måneder i 1898-1899 fortalte hun ham sin version af forlovelseshistorien, der dog først kom til offentlighedens kendskab i 1904 i hans bog *Kierkegaardske Papirer: Forlovelsen*.

Om Regine Schlegel ikke har været tilfreds med Raphael Ludvig Meyers referat af deres samtaler ved vi ikke, men vi ved, at hun allerede tre år senere, i 1902, enten kontaktede eller blev kontaktet af den 28-årige lærerinde Hanne Mourier (født 1874), som hun også kendte privat, og